

Budapest, 1872. február 29. – New York, 1948. október 24.

A világhírű orientalista Vámbéry Ármin fia. A budapesti, a hallei és a genfi egyetemen jogi és szociológiai tanulmányokat végzett, 1896-ban szerzett oklevelet. Pályáját 1897-ben ügyvédként kezdte. 1899-től 1913-ig az Igazságügyi Minisztérium törvény-előkészítő osztályán dolgozott. 1902-től a büntetőjog magántanára a budapesti Királyi Magyar Tudományegyetemen. 1917-ben rendkívüli tanárrá nevezték ki, majd 1918-tól a büntetőjog nyilvános rendes tanára.

Az ellenforradalmi rendszer megfosztotta a katedrájától, 1922-től ismét ügyvéd Budapesten. Az 1914-ben megalakult Országos Polgári Radikális Pártban kezdett el politikával foglalkozni. A párt alelnökévé választották, az 1918-as polgári demokratikus forradalom idején a Nemzeti Tanács tagja. 1923-tól az októbrista Függetlenségi és 48-as (Kossuth) Párt, 1924-től az átalakult Országos Kossuth Párt alelnöke. Védőügyvéd 1920-ban a népbiztosok perében, illetve az 1934–1935. évi második Rákosi-perben. 1938-ban a fasizmus elől Londonba, majd az Egyesült Államokba emigrált. 1939-től a New York-i New School of Social Research tanára. Bekapcsolódott az amerikai magyar demokratikus emigráció tevékenységébe, egyik megszervezője és vezetője a Demokratikus Magyarok Amerikai Szövetségének és a Szabad Magyarország Mozgalomnak. Széles körű publicisztikai tevékenységet fejtett ki, kapcsolatot tartott Károlyi Mihállyal, három évig betöltötte a volt államfő által 1941-ben indított Új Demokratikus Magyarországért (Committee for a New Democratic Hungary) mozgalom amerikai szervezete elnöki tisztségét. A Harc című baloldali lap szerkesztője. A második világháború alatt magyar ügyekben az amerikai polgári hírszerzés (OSS) és a Brit Tájékoztató Szolgálat tanácsadója. Itthon 1941-ben megfosztották az állampolgárságától. 1945. április 2-án Budapesten nyolc ismert közéleti személyiség egyikeként távollétében az Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselőjévé választották. 1945. november 4-étől – ugyancsak közéleti személyiségként – nemzetgyűlési képviselő. 1947. szeptember 5-étől 1948. május 2-ig washingtoni magyar nagykövet. A jogtudomány, elsősorban a kriminológia terén jelentős, nemzetközileg is elismert munkásságot fejtett ki. Emellett – a századelőn – szociológiai, társadalomtudományi, szociálpolitikai témákról is írt. Széles körű tudományos szervezői tevékenységet is folytatott, 1913-tól 1934-ig ő szerkesztette a Jogtudományi Közlöny című liberális szakfolyóiratot. 1926-ban megindította, és emigrációba vonulásáig gondozta a Századunk című polgári radikális szemléletű társadalomtudományi folyóiratot. Számos hazai és nemzetközi tudományos társaság – így a Magyar Társadalomtudományi Társaság, a Magyar Fábíánus Társaság – tagja, illetve vezetője. Lelkes és nagy tekintélyű munkása volt a századelőn, majd a két világháború között illegális körülmények között működött magyar szabadkőművességnek. 1945-ben az MTA tiszteletbeli tagjává választották.